

# ISLAND 27/6 – 6/7 2003

Rapport från en resa med Järvafältets Ornitologiska Klubb

## Deltagare

Jimmy Adolfsson, Stockholm

Angelica Aronsson, Ekerö

Ulf Aronsson, Ekerö

Ulf Broberg, Enköping

Annalena Eriksson, Stockholm

Mikael Frost, Sollentuna

Stig Holmstedt, Stockholm ( ledare )

Anders Pettersson, Stockholm

Rapporten är författad av Stig Holmstedt. [stig.holmstedt@sbk.stockholm.se](mailto:stig.holmstedt@sbk.stockholm.se)

## Resprogram

- Fredagen den 27 juni. Flyg från Stockholm kl 14.10. Ankomst till Keflavik kl 15.20 LT. Här mötte Stig och Anders som redan befunnit sig på Island i två dagar. Uttag av hyrbilar och sedan färd via Gardur – Gardskagi - Reykjanestá - Grindavik till Laugarvatn. Övernattning på Hotell Edda i Laugarvatn.
- Lördagen den 28 juni Bilresa Laugarvatn - Gullfoss - Geysir - Thingvellir - Akrar - Snaefellsnes till Hellisandur. Övernattning på Hotell Edda i Hellisandur. Middag på kvällen här.
- Söndagen den 29 juni Valtur ut på havet från Ólafsvik. Skådarstopp vid Rif på både dit- och tillbakavägen. Övernattning på bondgård i Sudur Bár med Bed & Breakfast.
- Måndagen den 30 juni Lång bilresa ( ca 45 mil ) Sudur Bár – sydsidan av Hvammsfjördur - Blönduós – Heradsvötn - Myvatn. Övernattning – Bed & Breakfast - på Elda/Bjarg nära Myvatn. Kvällstur till Husavik.
- Tisdagen den 1 juli På dagen rundtur kring Myvatn med skådning vid i stort sett alla vikar samt vandringar i Dimmuborgir och uppströms vägbron längs sjöns utlopp Laxá. På kvällen tur till Husavik och sjöarna söder därom. Middag på restaurang i Husaviks hamn. Samma övernattningsplats.

- Onsdagen den 2 juli På morgonen svavelkällorna öster om Myvatn. Därefter lång utflykt Myvatn – Husavik – Tjörnes – Vikingavatn – Asbyrgi – Dettifoss - Myvatn. På kvällen bad i blå lagun med 30-40 gradigt vatten samt några öl på restaurang vid Myvatn. Samma övernattningsplats.
- Torsdagen den 3 juli Lång bilresa ( ca 50 mil ) Myvatn – Husavik – Núpar - Raudinúpur – Melrakkasletta- Hraunhafnartangi ( Islands nordligaste fastlandsudde )- Egilstadir. Övernattning på Hotell Edda i Egilstadir.
- Fredagen den 4 juli Lång bilresa ( återigen ca 50 mil ) Egilstadir – Thvottá - Jökulsarlón - Breidamerkursandur - Vik. Kvällstur till Dyrholaey. Övernattning i Edda -stugor i Vik.
- Lördagen den 5 juli Bilresa Vik – Seljalandsfoss - Thorlakshöfn. Färja därifrån kl 12.00. På Vestmannaeyjar kl 14.45. Båttur på kvällen runt Heimaey. Middag på restaurang. Övernattning på Gästhem Sunnuhöll.
- Söndagen den 6 juli Båt från Heimaey kl 08.15. I Thorlakshöfn kl 11.00. Bilresa via Gardskagi och dammarna i Gardur till Keflavik. Flyg därifrån kl 16.55. I Stockholm kl 21.50

## Dagbok

27/6. Som JOK- traditionen bjuder startade resan med ett smärre missöde- Hertz ville ge oss två Opel Astra herrgårdsvagnar istället för de två Toyota Avensis som vi beställt. Astran är en utmärkt bil, men för liten för fyra fullvuxna personer med massor av bagage. Efter en hel del diskussioner skakades de av oss önskade fordonen fram inifrån Reykjavik och vi kunde nästan två timmar försenade - påbörja vårt skådande. Vi började med de tre kustnära dammarna i Gardur där det legat en svartand sedan 13 eller 14 år tillbaka. Trots idogt letande kunde vi dock inte finna den och efter en timme fortsatte vi därför ut till udden Gardskagi. Här fick vi omgående revansch för våra inledande motgångar. Över havet utanför udden flög tusentals fåglar- mest stormfåglar, havssulor, tretåiga måsar, graellsii-silltrutar och lunnar men även åtskilliga labbar och storlabbar. Sulorna dök ideligen så att vattnet sköt upp i kaskader- inledningsvis fick vi faktiskt för oss att det var valblås vi såg ! En eftersläntrande ljusbukig prutgås masade sig ut i vattnet där det också låg en praktfull svartnäbbad islom helt nära. Några pilsnabba mindre lror svepte förbi med kurs västerut och så upptäckte vi plötsligt också flera små svartvita fåglar som fladdrade tätt över vattnet. Så småningom har vi räknat in uppemot ett 50-tal stormsvalor, flera på riktigt hyfsat håll. Tyvärr var tiden långt liden på eftermiddagen och vi var tvungna att lämna platsen alldeles för tidigt, först dock sedan vi kompletterat artlistan med några roskarlar och en praktfull kustsnäppa. Vi fortsatte emellertid till en annan udde- Reykjanestá- på sydsidan av Reykjanäset. Här fanns det närbelägna fågelklippor med bl a häckande havssulor- ännu fler sådana kunde vi ana som en vit kalott på den magnifika klippan Eldey, f ö den legendariska garfågelns sista kända häckplats, 14 kilometer ute i havet. Förutom de vanliga havsfåglarna drog även här några mindre lror förbi. Efter ett tags spanande inträffande resans rysare- vi hittade två fåglar på vattnet som rimligen inte kunde var annat än större lror ( faktiskt bara obsade 35 gånger på Island ), men som hann spårlöst försvinna innan vi enats om en definitiv bestämning.

Vi anträdde nu en ganska lång bilfärd på den bitvis ganska dåliga vägen längs Reykjanäsets sydsida för att sedan på bra vägar i de sydisländska jordbruksbygderna köra till vårt hotell i Laugarvatn, öster om den stora sjön Thingvallavatn. I en stor strandlagun låg dagens andra islom och nära Thorlakshöfn såg vi som satt i den första bilen en mörk fjällräv som sprang över ett fält. Närmare Laugarvatn var det gott om rödspovar av den eleganta isländska rasen samt massor av spelflygande enkelbeckasiner kring vägen. En björktrast – ovanlig på Island så här års – noterades också. Sex av oss tog in på det ena av ortens två Edda – hotell- under terminerna internatskola. De två övriga – Ulf och Angelica - hade tidigt bestämt sig för att tälta under hela resan och de sökte nu upp en trevlig lägerplats längs fjällvägen mot Thingvellir.

28/6. Under morgonen koncentrerade vi oss på turistsevärdheterna i den sk gyllene triangeln, alltså Gullfoss, Geysir och Thingvellir. Det mäktiga vattenfallet Gullfoss, geysirn Strokkur ( Geysir själv sprutar numera ytterst oregelbundet ) och det historiska Thingvellir där Island utropades som stat för snart 1100 år sedan fascinerade, varje plats på sitt sätt. Fågellivet här var däremot inte så där överdrivet intressant, men nära Geysir skymtade i alla fall resans första fjällripa och vid Thingvellir noterades bl a stenfalk, islom, smålom och gärdsmyg.

Efter fältlunch vid stranden av Thingvallavatn drog vi vidare norrut. Första stoppet blev vid Akrar, en gård med egen kyrka ute i det stora låglänta och fuktiga kustområdet norr om Borgarnes. Här fanns det förutom vidsträckt grundstrandnära laguner också sandiga hedar, sandstränder och klippöar. I två av lagunerna häckade minst ett tjugotal par smålommar och där fanns även massor av smalnäbbade simsnäppor. På stranden höll en stor flock kärnsnäppor till och i vattnet och på öarna syntes åtskilliga vittrutar, många smålommar och några islommar.

Tyvärr började det regna och då regnet bara tilltog blev det tyvärr alldeles för få stopp längs vägen runt Snaefellsnes. Vi stannade dock vid två fågelrika sjöar med bl a simsnäppor, svarthakedoppingar, många bläs- och bergänder samt en skedandkull. Från vägen upptäcktes sammanlagt tre fjällripor liksom också tre fjällrävar, en med en död ljusbukig prutgåsa i käften !

Ett annat stopp gjorde vi vid udden Malarrif. Hör klövs vattnet plötsligt av trekantiga rygghenor- det var tre späckhuggare som simmade norrut bara något hundratal meter ut från stranden. I området såg vi också resans enda toppskarv- en 2 k-fågel.

Edda- hotellet i Hellisandur visade sig vara en fullträff, nästan helt nytt, mycket fräscht och vi fick rum med egna bad trots att det inte stod så på vouchern ! På grund av regnet valde vi att intaga middag på restaurangen – en utomordentligt god champignonsoppa och en dito lammstek, nersköld med ett bra portugisiskt vin.

29/6. På väg mot valskådarbåten i Ólafsvik stannade vi vid hamnen och lagunerna vid Rif, men såg inget särskilt förutom en massa vittrutar och andra trutar samt avsevärda mängder smalnäbbade simsnäppor.

Kl 10 lade båten ut – en snabb och ganska stor specialbyggd katamaran – och det dröjde inte länge förrän en flock vitnosdelfiner upptäcktes om babord. Dessa charmerande djur fick vi många och nära observationer på när de lekte runt båten. Nästa val blev en vikval- den var så nära att vi kunde höra dess blåsljud- varefter det blev dags för späckhuggare. Vi körde sakta in i en flock ganska nära den västligaste udden av Snaefellsnes och hade snart närmare ett

dussin djur omkring oss. Därefter blev det dock tillfälligt slut på vår goda tur. Trots att vädret var gott – det bästa på hela resan – och vi stannade ute nio timmar istället för planerade fem eller sex lyckades vi inte få syn på någon blåval eller annan större val. Chansen att få se blåval lär vara minst 90 % så här hade vi en otur som normalt aldrig drabbar en JOK-resa. Däremot såg vi säkert ett dussin vikvalar och en tumlare samt återstiftade- som avslutning - bekantskapen med den trevliga späckhuggargruppen. Fågellivet under sjöresan var tämligen blygsamt, men vi såg i alla fall bl a 5-6 spetsbergsgriissor och en del storlabbar.

Något slokörade klev vi iland och beslöt att återvända till Rif för att leta strömand och vitvingad trut att trösta oss med. Den sistnämnda arten fick vi inte se, men väl en fin flock om nio hannar och en hona av strömand som samlades på insidan av den stora sandreveln öster om hamnen för att sedan flyga uppför den flod som mynnade här. Och när jag skulle gå över vägen för att hämta vatten till middagskoket så låg det plötsligt en hanne av brednäbbad simsnäppa framför fötterna på mig - den goda JOK-turen hade återvänt. Senare fick jag reda på att Rif jämte Flatey i Breidarfjörður faktiskt är den numera säkraste lokalen för denna art som ju minskat starkt på Island under de senaste 20 åren.

Vi övernattade på ett synnerligen fräscht och vackert beläget Bed & Breakfast-ställe vid Sudur Bár på en udde i Breidarfjörður mellan Ólafsvik och Stykkisholmur.

30/6. Den här dagen var egentligen vikt för en tur ut till Flatey, men av flera skäl valde vi att köra direkt på morgonen mot dagens slutmål Myvatn istället. Skälen var bl a att vi nu redan sett den viktigaste målarten på Flatey, brednäbbad simsnäppa, samt att vi efter ett besök här nog inte skulle komma fram till Myvatn förrän sent på natten. Och det fanns ju faktiskt en del att se på ditvägen.

Efter avtaget mot Stykkisholmur valde vi att köra den sämre, men avsevärt kortare och sannolikt vackrare vägen söder om Hvammsfjörður mot väster. Det visade sig vara ett bra val, kanske främst för att vi efter ungefär en halvtimme upptäckte en adult och ganska ljus jaktfalk på en sten inte så långt från vägen. Den fick vi sedan även se flygande. I närheten syntes också två fjällripor.

Nästa skådarstopp- där vi också åt vår lunch- blev vid en liten närings- och fågelrik sjö ett stycke efter avtagsvägen från väg 1 till Hvammstangi. Här fanns bläsänder, krickor, viggas, sångsvanor, smålommar, svarthakedoppingar, skrattmåsar, smalnäbbade simsnäppor och rödspovar och solen sken nu varmt och gott.

Vid och utanför älvmynningen Blönduós såg vi återigen strömander – nu tre hannar och en hona- samt några islommar och en alfågel. I Langadalur, strax efter Blönduós, satt det flera stora flockar av rödspov nära vägen och på de grusiga flodbäddarna i Heradsvötn gick det åtskilliga kullar av både grågäss och spetsberggäss. Jag hade upptäckte denna kustnära lokal för spetsbergsgås för åtta år sedan. Tyvärr var gässen skyggare än vad jag minns att de var då - så fort vi klev ur bilarna satte de av i sporrsträck mot närmaste flodarm.

Ett kort stopp gjordes vid Godafoss, enligt många Islands vackraste vattenfall, och sedan stannade vi också då vägen kom intill Laxá, utloppsälven från Myvatn, för att kryssa våra första islandsknipor samt se fler strömander. Vid Laxá-bron intog vi fältmiddag, varefter vi efter några korta andskådarstopp längs Myvatns västra sida for upp till Reykjahlid på nordsidan av Myvatn för att inkvartera oss i Bed & breakfast-rum på Elda/Bjarg. De som inte

var alltför trötta företog nu en kvällstur till Husavik för att söka få se den rosenmåsen som hållit till i en lagun söder om byn till för åtminstone en vecka sedan. Den lilla måsen var tyvärr borta, men här fanns ett islompar med ungar och i en närliggande varmvattendamm också åtskilliga smalnäbbade simsnäppor. I Husaviks hamn fick vi också se resan enda vitvingade trutar, två 2 k-fåglar. I området kollade vi upp en jaktfalkhäckning som jag funnit för åtta år sedan och efter ett intensivt spanande i stupen upptäckte den skarpögde Micke fyra stora ungar på en klipphylla.

1/7. Denna dag ägnades till sin huvuddel åt Myvatn. Vi började dock med en vandring i Dimmuborgir, denna säregna och vill samma labyrint av stora raukliknande vulkaniska klippor. Som tur är finns det markerade stigar att följa. Någon jaktfalk, som några svenskar vi träffat förgående kväll hade sett här, påträffade vi inte, däremot ett par stenfalkar, en fjällripekull samt flera sjungande gärdsmygar. I en av de första vikarna vi besökte på ostsidan av Myvatn träffade vi på goda mängder av islandsknipor och här i närheten också några sjöorrar och alfåglar. I viken Alftashöll strax väster om Skútustadir låg en stor flock änder med ungefär samma sammansättning som vad gäller sjöns änder i stort – vanligast var vigg, därefter bergand, bläsand och snatterand. Nu var Micke riktigt giftig och letade fram först en fin hane av amerikansk bläsand och strax därefter en något ruggande hane av ringand. I den jättelika flocken var det inte så lätt att hålla reda på de två godbitarna, men så småningom fick samtliga se dem mycket fint.

Vi förtog nu en vandring om kanske två kilometer uppströms Laxá, Myvatns utlopp, från den vägbro som korsar älven. Här blev det rena orgien i strömänder- vi såg säkert över 40 vuxna fåglar, både hanner och honor samt minst två kullar. I ett stort sel låg också ett 20-tal islandsknipor och i övrigt hittade vi en kull av alfågel samt kunde konstatera att de smalnäbbade simsnäpporna var mycket talrika här liksom annorstädes runt sjön.

Vikarna på västsidan gav inget nytt förrän vi kom till Rauferhöll där Ulf B plockade fram ännu en ringand, denna gång en hane i fortfarande full praktdräkt ! Från samma plats såg och hörde vi också några islommar.

På eftermiddagen drog vi upp mot Husavik för att bland annat de som inte hängt med på kvällsturen dagen innan också skulle få se jaktfalksboet. Ungarna satt fint på sin hylla, men någon gammal fågel kunde vi tyvärr inte se nu heller. I sjön Langavatn låg bland annat ca 20 krickor samt fyra stjärtänder och i några andra sjöar söder om Husavik såg vi en massa bläsänder samt resans – som det skulle visa sig – enda jorduggla. I Husavik fick nu alla se de vitvingade trutarna, idag tre till antalet. Vi avslutade med middag på en restaurang i Husaviks hamn. De flesta åt där en superb havskatt.

2/7. Efter en inledande tur till de synnerligen illaluktande svavelkällorna strax öster om Myvatn drog vi ut på en lång heldagstur till Husavik- Tjörnes- fågelsjön Vikingavatn – Asbyrgi – Dettifoss och tillbaka. Första stoppet gjordes på Tjörnes där vi stannade på en plats där vägen gick ovanför ett långt fågelberg. Här fanns mest lunnar och stormfåglar, men i vattnet nedanför såg vi också några strömänder samt flera storskarvar, de senare ganska långt från sina häckplatser på västra Island.

Vid lunchstoppet invid Vikingavatn regnade det först mycket kraftigt, men sedan regnet avtagit kunde vi se en hel del fågel i denna förnämliga sjö, solklart nummer två bland Islands fågelsjöar och ibland kallad ”Lilla Myvatn”. Här noterade vi något sensationellt minst fem

vuxna och tre ungar av sothöna, en art som enligt litteraturen hittills aldrig konstaterats fått ut ungar på Island. Här fanns också betydligt fler krickor och stjärtänder än vad vi sett i hela Myvatn, av den senare arten såg vi flera kullar. Ungkullar sågs också av alfågel. I övrigt var här gott om bläsänder, snatteränder, viggas och svarthakedoppingar och Ulf A, som startade skådandet i regnet före oss andra, noterade också tio hannar av islandsknipa som dock hann lämna innan vi andra fick se dem.

Efter Vikingavatn besökte vi först den märkliga naturliga amfiteatern Asbyrgi- man är nu säker på att den bildats av floden Jökulsá. Det var gott om stormfågel i stupen, men någon jaktfalk såg vi tyvärr inte. På en synnerligen dålig väg åkte vi sedan söderut för att efter en kort vandring kunna bese Europas största vattenfall, det synnerligen mäktiga Dettifoss.

När vi på kvällen nalkades Myvatn österifrån såg vi att en mängd människor låg och simmade i den stora blå lagunen strax norr om vägen. Vi åkte därför till vår inkvartering och hämtade badkläder och fick ett verkligt skönt dopp i det 35-40gradiga vattnet. Men det kylde rejält när vi kom upp i den fuktiga och snålblåsiga 8-gradiga luften..... Dagen avslutades med några öl på en närbelägen pub.

3/7. Vid åttatiden startade vi vår långa bilfärd upp till Melrakkasletta i nordost och sedan längs östra kusten ner till Egilsstadir. Vi körde tämligen direkt via Husavik och Tjörnes, vilket innebar att vi kom till vårt första skådarstopp- nära Núpur vid Jökulsás mynning – redan efter drygt en och en halv timme. Regnet hade nu upphört, men det blåste hårt från öster. Här fick vi se en av de 2 k- hannar av praktejder som annonserats via internet tidigare- hjälp att hitta den definitiva platsen fick vi av en lokal ornitolog som plötsligt dök upp. Vid Núpur sågs även några strömänder, storlabbar och havssulor, en sandlöpare i full sommardräkt samt några synnerligen nyfikna gråsälur, som hävde sig vertikalt långt upp ur vattnet för att kunna se oss bättre ! Resans enda ladusvala drog hastigt norrut längs strandkanten – arten häckar inte här utan är felflugan från Europa.

Efter lunch i lä bakom ett hamnmagasin i fiskeläget Kópasker och ett kort stopp vid sjön vid Leirhöfn drog vi ut till den oerhört enligt belägna gården Nupskatla och vandrade därifrån över en ganska jobbig revel av grov klappersten upp i fågelberget Raudinúpur. Vad man levde av på Nupskatla var svårt att förstå. Vi såg inga båtar annat än två små jollar i kanten av strandlagunen och några får eller hästar fanns inte i närheten. De karga markerna skulle för aldrig ha kunnat försörja några betesdjur. I en stor magasinsbyggnad låg en hel del ejderdun på tork, men duntäkt kan väl knappast försörja en gård ?

Raudinúpur är ett synnerligen förnämligt fågelberg- det är ganska lätt att efter reveln ta sig upp i den inte särskilt brant sluttande grässlätten ovanför berget och från bergskanten har man fin och nära kontakt med de två jätteraukar som hyser de mest spännande arterna. Dessa är havssula ( som här har en av bara två häckplatser på norra Island ) samt spetsbergsgrissla och vi fick mycket bra observationer av dessa, liksom av de sillgrisslor, tordmular, lunnefåglar tretåiga måsar och stormfåglar som också fanns här.

Sedan vi sett oss mätta på fågelbergsarterna drog vi vidare österut över den platta och karga Melrakkasletta- den del av Island som känns mest arktisk. Här var det synnerligen gott om skärnsnäppa och snösparv, vilket vi som gick de två kilometrarna ut till Islands nordligaste udde och fyr, Hraunhafnartangi, särskilt fick erfara. Här belönades vi också av synnerligen fina närobsar av en gammal och två 2 k islommar. Överhuvudtaget var islommen talrikare här än på något annat ställe som vi besökte på Island - vi såg minst 16 ex denna dag. Stränderna

på Melrakkasletta var i stor omfattning sandiga och fulla av grånad sibirisk drivved. Fågellivet på och kring dem var rikt med extrema tätheter av silvertärna och större strandpipare. Tyvärr började vi nu få ont om tid- vi hade över 25 mil kvar på dålig väg till Egilstadir- så våra strandspaningar blev alltför summariska. På en plats syntes dock en stor flock kärrensäppor samt tre plus fem kustsnäppor. Strax norr om fiskeläget Raufarhöfn flög en storspov över vägen – arten finns mest på Island på vintern, men enstaka par lär häcka på just Melrakkasletta. Sammanfattningsvis hörde besöket häruppe till resans absoluta höjdpunkter, nu liksom vid mitt tidigare besök här för åtta år sedan, och jag är alltid lika förvånad när jag saknar området i de allra flesta reseberättelser för skådarturer på Island.

Vi åt middag under en vägbro över en älv strax söder om Raufarhafn . Det hade nu börjat regna så tyvärr kan vi knappast berätta om hur östra Island ser ut- i stort sett hela den fyra timmar långa vägen till Egilstadir var höljd i regndimma. När vi äntligen kom fram var klockan närmare tolv, men som tur var var även vårt Edda-hotell i Egilstadir av god och bekväm klass.

4/7. Vi tog lite sovmorgon och startade inte den långa etappen längs östra och södra Island till Vik på sydkusten- också denna ca 50 mil- förrän kl 9. När vi äntrade bilarna var det uppehåll, men sedan började det regna igen och det regnet kom att hålla i sig ända ned till Breidamerkursandur på sydkusten.

Vid Thvottá- ett stycke klippig kust nära vägen – stannade vi för att bl a leta efter vitnackad svärta som enligt isländska uppgifter setts någonstans i området. Vi var kanske inte på rätt plats- lokalanvisningarna på den isländska hemsidan [www.fuglar.is](http://www.fuglar.is) är mycket knapphändiga- men här fanns det ändå gott om fågel. Bland åtskilliga hundra ejdrar hittades ännu en 2k-hanne praktejder och av strömand räknades uppemot hundra exemplar, mest hanner. Den största sammanhållna flocken var på 35 fåglar. Sju spetsbergsgäss flög över.

Efter att ha bekikat glaciärsjön Jökusalón med massor av isberg samt världens enligt uppgift största silvertärnekoloni i närheten blev nästa verkliga skådarstopp Breidamerkursandur. Först såg vi rätt få storlabbar från vägen, men sedan hittade vi en punkt varifrån minst 110 exemplar kunde räknas in. Säkert finns det ännu bättre utkikspunkter. I området fanns det också flera kullar av vitkindade gäss - liksom i Sverige en tämligen ny häckfågel – samt otaliga knobbsälar på strandrevlarna.

Efter att ha installerat oss i småstugorna vid Edda -hotellet i Vik gjorde vi en kvällstur till Dyrholaey med det fantastiska hålet i klippan genom vilket man kan segla stora fartyg. Målartern var klykstjärtad stormsvala som troligen häckar här, men vi insåg snart att vi inte skulle orka stanna här tills klykorna skulle kunna komma in efter mörkrets inbrott. Vi fick nöja oss med mängder av de vanliga fågelbergarterna , en del havssula, storlabb och några vittrutar samt- ute till havs- både späckhuggare och vikval. Kvällens insats gjordes av Anders som tog sig ett dopp i det tiogradiga vattnet. Han påstod därtill att det var skönt !

5/7. Direkt efter frukosten, som tyvärr inte började serveras förrän kl 8, drog vi mot Thorlakshöfn och färjan mot Heimaey. På vägen gjordes ett snabbstopp vid det häftiga vattenfallet Seljalandsfoss, som några i gruppen gick, eller snarare sprang runt bakom. Båtturen ut till Heimaey blev ornitologiskt en viss besvikelse- de mängder av havsfågel jag sett här under en tur i slutet av augusti för 16 år fanns helt enkelt inte i början av juli. Vi såg dock massor av stormfåglar, lunnar, en hel del sillgrisslor, tordmular, tretåiga måsar och

storlabbar samt en klyka och 6-7 stormsvalor. Vinden hade blåst hårt på morgonen i Vik, vid Thorlakshöfn rådde nästa stiltje, men ju närmare Heimaey vi kom desto mer tilltog vinden igen. Framme vid ön var den enligt uppgift ca 20 sekundmeter – och därmed slog vi ur hågen alla planer på ett besök på Ellidaey, hemvist för 25.000 par klyksjärtade stormsvalor och ungeför lika många stormsvalor. En viss tur hade vi dock genom att vi välkomnades att följa med på en extratur runt Heimaey som färjan skulle göra med anledning av en festival som hölls på ön denna dag. Denna rundtur gav bla ca 15 mindre liror. På kvällen snarast tilltog vinden och då det dessutom började regna slog vi också våra planer på skådning efter klykor från land ur hågen och gick istället på en bra restaurang. Vi hade alla tänkt oss att äta lunnefågel där, men efter Ulf A:s varning att köttet skulle smaka tran var det bara Anders som vågade sig på specialiteten. Anders, liksom de som fick sig ett litet smakprov, tyckte dock att det smakade gott om ändå något säreget.

Vi övernattade på alldeles utmärkta gästhem Sunnuhöll som hör till öns förstaklasshotell Thorshammer.

6/7. Det var nog bra att vi gav upp skådningen- våra tältare Angelica och Ulf kunde på morgonen förtälja att det regnat hela natten. Under hemfärden med färjan, som påbörjades redan kl 08.15, höll det dock upp. Vi såg ungefär samma som på utvägen, bl a en klyka och några stormsvalor.

Vi beslut nu att hoppa över Blå lagunen och istället koncentrera oss på Gardskagi samt ett kort eftersök av svartanden vid Gardur. Bilresan Thorlakshöfn - Gardskagi via Reykjavik tog ca en och en halv timme, vilket gav oss drygt två timmar havsfågelskådning. Denna blev en fullträff och en värdig moralisk avslutning på resan. Fågelmängderna var ännu större än en vecka tidigare- ute över vattnet, uppenbart följande ett stort sillstim, flög tusentals havssulor, stormfåglar, graellsitrutar och tretåiga måsar. Mot slutet av spanandet kom också totalt ca 50 mindre liror förbi, de flesta med västlig kurs. Men det häftigaste var trots allt alla stormsvalorna, uppskattningsvis totalt ca 500. De kom i huvudsak från söder- som flest ca 100 stycken på tio minuter, snuddade den yttersta udden och kom sedan ofta in mot oss, ibland närmare än hundra meter, varvid alla artkaraktärer tydligt kunde skärskådas. Vid Gardur såg vi ingen svartand nu heller, men däremot en tofsvipa med två stora ungar. Enligt litteraturen har denna art bara häckat på Island 16 gånger förut.

#### *Några avslutande kommentarer*

Trots det ibland rätt dåliga vädret var samtliga resenärer överens om att resan var utomordentligt lyckad. Vi såg alla målarter utom blåval, och hittade därtill själva amerikaner som ringand ( två ex ! ) och amerikansk bläsand samt kontinentala européer som sothöna, tofsvipa, storspov och ladusvala. Vi noterade totalt 81 fågelarter på våra 9,5 dagar- att jämföra t ex med StOF förra året som under en mer optimal årstid- början av juni- och med inhemsk skådarguide såg 78 arter på fjorton dagar samt Avifauna förra året som bara lyckades skrapa ihop 68 arter på 12 dagar.

Vår inkvartering var under hela tiden utmärkt – två eller trestjärnig – och vi hade bäddade sängar samt nästan alltid eget bad och toalett. Frukost ingick på alla platser utom på Heimaey. Vi åt tre gånger på mycket bra krogar, resten av måltiderna hade vi med hemifrån eller inköptes på plats och lagades till i fält.

För bokningen av flyg, bil och inkvartering nyttjades Islandia AB, som gav en mycket bra service. Flygresan och bil i 9 dagar- två alldeles utmärkta och pålitliga Toyota Avensis från Hertz - kostade 7.145 kr och inkvarteringspaketet ca 4.200 kr ( de som tältade kom här undan med totalt några hundra för de nätter de nyttjade offentliga tältplatser ). Valturen från Ólafsvik kostade 895 kr och trots vår otur med blåvalen kan den varmt rekommenderas. Besättningen gjorde verkligen sitt bästa - vi var ju ute i tre-fyra timmar extra och såg trots allt bra mycket mer än vad man normalt ser under de turer som sedan länge ordnats från Husavik. Med bensen, självriskeliminering för hyrbilarna, luncher, middagar och färja till Heimaey kostade hela resan för dem som bodde på hotell ca 14.500 kr ( för tältarna ca 4.000 kr mindre ).

## Artlistor

### Fåglar

1. Smålom. *Gavia stellata*. Sedd på många platser under nio av resans dagar, mest i mindre sjöar och gölar, men även i havet. Över 20 par häckade i de två kustnära lagunerna strax söder om Akkrar 28/6.
2. Svartnäbbad islom. *Gavia immer*. Sedd på många platser under sju av resans dagar, mest i lite större sjöar, men även i havet. Totalt noterades 40- 45 vuxna fåglar.
3. Svarthakedopping. *Podiceps auritus*. Konstaterades häcka med flera par på varje plats i mindre, allmänt fågelrik sjö på södra sidan av Snaefellsnes, i mindre sjö av likartad karaktär några mil söder om Blönduós, i mindre sjö i Langidalur, sydost om Blönduós, i Myvatn ( många par ), i två mindre småsjöar söder om Husavik samt i Vikingavatn öster om Tjörnes.
4. Stormfågel. *Fulmarus glacialis*. Örhört allmän ute till havs samt i otaliga antal häckande i bergsstup, både mer strandnära och flera kilometer inne i landet. Lär vara Islands näst talrikaste fågel med 1-2 miljoner par.
5. Mindre lira. *Puffinus puffinus*. 6-7 ex passerade Gardskagi, norr om Keflavik, vid ett drygt timslångt besök sent på eftermiddagen 27/6, tre ex flög också förbi Reykjanestá vid ett kortare besök senare samma dag, 15-20 ex sågs under båtturen runt Heimaey 5/7 och ett 50-tal ex passerade Gardskagi, mest i riktning västerut, mellan ca kl 12.30 och 14.40 6/7.
6. Klykstjärtad stormsvala. *Oceanodroma leucorhoa*. Ett ex sågs under överfärden till Heimaey 5/7 och ett annat på återvägen 6/7. På grund av hård blåst och regn kunde vi tyvärr inte komma till Ellidaey vid Heimaey där enligt uppgift 25.000 par – Europas största koloni - häckar. Arten är uppenbarligen mycket svårare att se nära land än stormsvalan ( se nedan ).
7. Stormsvala. *Hydrobates pelagicus*. Minst ett 50 –tal syntes utanför Gardskagi, norr om Keflavik, vid ett drygt timslångt besök sent på eftermiddagen 27/6, 6-7 ex sågs under överfärden till Heimaey 5/7, tre ex sågs under återresan påföljande dag och flera hundra ex syntes runt Gardskagi, mest flygande i riktning norrut, mellan ca kl 12.30 och 14.40 6/6. Under ca 10 minuter passerade inte färre än 110 ex strax utanför den yttersta udden. Många av observationerna var på närhåll- under 100 meter.

8. Havssula. *Sula bassana*. Häckande kolonier sågs på en stor klippa utanför Reykjanestá 27/6, på avstånd ( 14 km ) på Eldey ( världens största koloni ? ) 27/6 samt i fågelberget Raudinúpur, Melrakkasletta 3/7. En stor mängd fiskade också utanför Gardskagi 27/6 samt 6/7. I övrigt i måttliga antal sedd från vulturen från Ólafsvik 29/6 , på båtresan till och från Heimaey 5/7 och 6/7 samt på flera ställen längs kusten.
9. Storskarv. *Phalacrocorax carbo*. Enstaka eller mindre grupper sedda vid Reykjanestá 27/6, Snaefellsnes 28/6, Hvammsfjörður 30/6 samt Tjörnes 2/7. Arten förefaller inte särskilt talrik på Island.
10. Toppskarv. *Phalacrocorax aristotelis*. En 2k-fågel noterades vid Malarrif, Snaefellsnes, 28/6. Denna art finns främst kring Snaefellsnes och i Breidafjörður och att vi inte såg flera fåglar får tillskrivas det usla vädret 28/6 samt den inställda båtturen till Flatey 30/6.
11. Sångsvan. *Cygnus cygnus*. Mycket vanlig i sjöar och våtmarker runt hela ön - många hundra ex noterade.
12. Spetsbergsgås. *Anser brachyrynchus*. Ett femtiotal vuxna fåglar och många halvstora ungar sågs på de grusiga revlarna i den breda jökelfloden Heradsvötn, öster om Blönduós 30/6. Fåglarna var färre och skyggare än dem jag såg här för åtta år sedan. Sju överflygande fåglar noterades också vid Thvottá 4/7. Arten lär, enligt uppgift, under senare tid ha börjat sprida sig längs jökellälvarna mot kusten, in i traditionella grågåsområden.
13. Grågås. *Anser anser*. Mycket vanlig i lämplig miljö i de kustnära områdena.
14. Vitkindad gås. *Branta leucopsis*. Flera kullar sågs vid stranden av Breidamerkursandur 4/7. Arten har börjat häcka här under senare år- det är alltså inte bara i vårt land den är på spridning.
15. Ljusbukig prutgås. *Branta bernicla hrota*. Ett ex sågs på Gardskagi 27/6.
16. Bläsand. *Anas penelope*. Den i särklass vanligaste simanden på ön. Stora mängder sågs naturligtvis i Myvatn och hyfsade antal fanns bl a också i några småsjöar på södra Snaefellsnes, i den lilla fågelsjön längs vägen söder om Blönduós, i Langavatn mellan Myvatn och Tjörnes, i några andra småsjöar söder om Husavik samt i Vikingavatn, öster om Tjörnes.
17. Amerikansk bläsand. *Anas americana*. En fin hanne upptäcktes i en stor blandad andflock ( med bl a även ringand ) i en vik av Myvatn nära vägen strax väster om Skutústadir 1/7.
18. Snatterand. *Anas strepera*. Den näst vanligaste simanden på nordöstra delen av ön, d v s i och kring Myvatn.
19. Kricka. *Anas crecca*. Sågs i flera sjöar, främst på nordöstra delen av ön. Flest – ett 20 tal ex - låg i Langavatn mellan Myvatn och Husavik samt i Vikingavatn, öster om Tjörnes 2/7.
20. Gräsand. *Anas platyrhynchos*. Inte särskilt talrik. De flesta fåglarna sågs på södra delen av ön.
21. Stjärtand. *Anas acuta*. Två ex syntes i Myvatn 1/7, fyra ex i Langavatn 2/7 samt ett 10-tal adulta och flera kullar i Vikingavatn 2/7.

22. Skedand. *Anas clypeata*. En kull låg i den lilla fina fågelsjön längs vägen på sydsidan av Snaefellsnes 28/6.
23. Vigg. *Aythya marila*. Den i särklass talrikaste dykanden i öns insjöar. Vanligaste anden i Myvatn.
24. Ringand. *Aythya collaris*. En lätt ruggande hanne upptäcktes i den stora blandade andflocken ( med bl a även amerikansk bläsand ) i Alftashöll, en vik av Myvatn nära vägen strax väster om Skutústadir 1/7. En annan hanne, i full praktdräkt, hittades några timmar senare i Rauferhöll, en av de nordvästligaste vikarna av sjön.
25. Bergand. *Aythya marila*. Den näst vanligaste dykanden i öns insjöar. Stora mängder fanns i Myvatn.
26. Ejder. *Somateria molissima*. Talrik längs kusterna.
27. Praktejder. *Somateria spectabilis*. En 2k- hanne sågs efter tips vid Núpar, Melrakkasletta 3/7 En annan 2 k-hanne hittades vid Thvottá på sydöstra delen av ön 4/7.
28. Alfågel. *Clangula hyemalis*. Mindre antal, bl a flera kullar, sågs i Myvatn och Vikingavatn. I övrigt noterades fåglar i havet vid Blönduós och Melrakkasletta.
29. Sjöorre. *Melanitta nigra*. 8 –10 ex, samtliga honor, sågs i Myvatn 1/7.
30. Islandsknipa. *Bucephala islandica*. Över 50 ex syntes i Myvatn/Laxá 30/6-2/7 samt 10 hannar i Vikingavatn 2/7. En hona noterades också i en liten bäck söder om Husavik 2/7. Islandskniporna i Myvatn var ganska fåtaliga p g a att kläckningen av fjädermygg- ungarnas viktigaste föda - i stort sett uteblivit här i år. Stora grupper har därför utvandrat till närliggande sjöar.
31. Småskrake. *Mergus serrator*. Smärre antal sågs på flera håll, bl a flera kullar i dammarna i Gardur, norr om Keflavik, 6/7.
32. Strömand. *Histrionicus histrionicus*. Minst 40 ex, båda hannar, honor och minst två kullar, låg i Laxa uppströms vägbron 1/7 och uppemot 100 ex , bl a en samlad flock om 35 ex, låg i havet vid Thvottá, sydöstra Island, 4/7. I övrigt syntes mindre grupper i havet vid Rif 29/6 ( nio hannar och en hona ), vid Blönduós 30/6 ( tre hannar och en hona ), vid Tjörnes 2/7 ( fyra hannar och två honor ) samt vid Núpar, Melrakkasletta 3/7 ( fyra hannar ). Det verkade lätt att hitta strömander varhelst vi spanade vid klippkust.
33. Stenfalk. *Falco columbarius*. Ett ex kalasade på något byte på klipphylla i Thingvellir 28/6 och två ex- sannolikt ett häckande par – syntes i Dimmuborgir vid Myvatn 1/7.
34. Jaktfalk. *Falco rusticolus*. En adult och ganska ljus fågel upptäcktes på en sten intill vägen längs Hvammsfjördur, västra Island, 30/6. Ett bo med fyra stora ungar beskådades från håll i Myvatn-området 30/6 och 1/7.

35. Fjällripa. *Lagopus mutus*. En höna med kycklingar sågs i Dimmuborgir vid Myvatn 1/7 och sammanlagt sex fåglar sågs intill vägen, främst på Snaefellsnes 28/6 och söder om Hvammsfjörður 30/6. Tycktes ha ett gott år, åtminstone i nämnda områden.
36. Sothöna. *Fulica atra*. Minst fem gamla fåglar och tre ungar låg i Vikingavatn 2/7. Enligt litteraturen lär arten aldrig ha fått upp ungar på Island.
37. Strandskata. *Haematopus ostralegus*. Tämligen allmän längs stränderna.
38. Större strandpipare. *Charadrius hiaticola*. Allmän, både längs stränder och i ökenliknande miljöer inne i landet.
39. Ljungpipare. *Pluvialis apricaria*. Oerhört allmän överallt.
40. Tofsvipa. *Vanellus vanellus*. En adult fågel med två halv vuxna ungar noterades vid den södra dammen vid Gardur 6/7. Arten lär bara ha häckat på Island 16 gånger tidigare.
41. Kustsnäppa. *Calidris canutus*. Ett ex. i mycket vacker häckningsdräkt sågs på Gardskagi 27/6 samt 3+4 ex, likaledes mycket vackert utfärgade, på stranden, v Hraunhafnartangi på Melrakkasletta 3/7.
42. Sandlöpare. *Calidris alba*. Ett ex i full häckningsdräkt sågs vid Núpur, Melrakkasletta, 3/7.
43. Skärnsnäppa. *Calidris maritima*. Arten häckade mycket allmänt på Melrakkasletta. 1-2 ex sågs också vid Rif, Snaefellsnes, 29/6 samt fyra ex på Gardskagi 6/7.
44. Kärrsnäppa. *Calidris alpina*. Allmän överallt i lämplig biotop.
45. Enkelbeckasin. *Gallinago gallinago*. Oerhört allmän överallt i lämplig biotop.
46. Rödspov. *Limosa limosa islandica*. Tämligen allmän i lämplig biotop. Sågs under åtta av resans dagar. Stora flockar- 100-tals fåglar- stod på några ställen invid vägen i Langidalur, öster om Blönduós, 30/6.
47. Småspov. *Numenius phaeopus*. Oerhört allmän överallt i lämplig biotop.
48. Storspov. *Numenius arquata*. Ett ex flög över vägen på sydöstra Melrakkasletta 3/7. Arten ses mest på Island på vintern, men enstaka par lär ha häckat/häckar ? på Melrakkasletta.
49. Rödbena. *Tringa totanus*. Oerhört allmän överallt i lämplig biotop.
50. Roskarl. *Arenaria interpres*. Tre ex sågs på Gardskagi 27/6 samt fem ex på samma plats 6/7.
51. Smalnäbbad simsnäppa. *Phalaropus lobatus*. Allmän överallt i lämplig biotop.
52. Brednäbbad simsnäppa. *Phalaropus fulicarius*. En hanne upptäcktes alldeles intill vår middagsplats vid Rif, Snaefellsnes på kvällen den 29/6.

53. Labb. *Stercorarius parasiticus*. Allmän överallt, även långt inne i landet.
54. Storlabb. *Stercorarius skua*. Stora mängder häckade på Breidamerkursandur. Ca 110 ex räknades från en plats 4/7- antalet hade säkert blivit ännu större om den mest optimala utkikspunkten hade nyttjats. I övrigt sågs måttliga antal under vulturen från Olafsvik, kring Jökulsás delta/ Melrakkasletta ( artens enda koloni på norra Island ligger i Jökulsa-deltat ), från båten till och från Heimaey samt kring Gardskagi och Reykjanestá.
55. Skrattmå. *Larus ridibundus*. Tämligen allmän i lämpliga sjöar runt hela Island. Sågs under resans samtliga dagar.
56. Fiskmå. *Larus canus*. Enstaka fåglar sågs under fyra av resans dagar.
57. Silltrut. *Larus fuscus graellsii*. Stora kolonier framför allt kring Keflavik. Allmän i övrigt på södra Island, men även sedd i mindre antal på andra håll.
58. Gråtrut. *Larus argentatus*. Relativt allmän, framför allt i öster och söder.
59. Vitvingad trut. *Larus glaucooides*. Upp till tre 2 k-fåglar sågs kring Husaviks hamn 1-3/7.
60. Vittrut. *Larus hyperboreus*. Allmän kring Snaefellsnes, mindre allmän på andra håll.
61. Havstrut. *Larus marinus*. Tämligen allmän runt kusterna.
62. Tretåig må. *Rissa tridactyla*. Mycket allmän- stora mängder i alla fågelberg.
63. Silvertärna. *Sterna paradisaea*. Mycket allmän- många jättekolonier vid kusterna.
64. Sillgrissla. *Uria aalge*. Allmän överallt i havet.
65. Spetsbergsgrissla. *Uria lomvia*. Tämligen många par häckade i det fina fågelberget vid Raudinúpur, Melrakkasletta. 5 – 6 ex sågs under vulturen från Ólafsvik 29/6.
66. Tordmule. *Alca torda*. Allmän överallt i havet.
67. Tobisgrissla. *Cephus grylle*. Mindre antal sågs på flera ställen längs kusterna.
68. Lunnefågel. *Fratercula arctica*. Enorma mängder i fågelbergen och i havet. Lär vara Islands talrikaste fågel med ca 3 miljoner par.
69. Tamduva. *Columba livia*. Smärre flockar sågs på några ställen i söder, bl a tre ex på Heimaey.
70. Jorduggla. *Asio flammeus*. Ett ex jagade vid liten sjö söder om Husavik 1/7.
71. Ladusvala. *Hirundo rustica*. Ett ex drog snabbt förbi norrut längs stranden vid Núpur, Melrakkasletta 3/7.
72. Ängspiplärka. *Anthus pratensis*. Mycket allmän överallt.

73. Sädesärla. *Motacilla alba*. Tämligen allmän.
74. Gärdsmyg. *Troglodytes troglodytes*. Flera sjungande fåglar kring Myvatn 2-3/7.
75. Stenskvätta. *Oenanthe oenanthe*. Sågs här och var i lämplig terräng.
76. Björktrast. *Turdus pilaris*. Ett ex vid Laugarvatn 27/6. ( Reseledaren såg även flera fåglar i Reykjavik 25-27/6 ).
77. Rödvingetrast. *Turdus iliacus*. Allmän överallt.
78. Korp. *Corvus corax*. Tämligen allmän överallt.
79. Stare. *Sturnus vulgaris*. Flera ex på den södra kustslätten 5/7. ( Reseledaren konstaterade dessutom arten som mycket allmän kring Reykjavik 25-27/6 ).
80. Gråsiska. *Carduelis flammea*. Hörd eller sedd flera gånger i smärre björkskogspartier i de nordöstra delarna- mest allmän i Asbyrgi.
81. Snösparv. *Plectrophenax nivalis*. Mycket allmän på Melrakkasletta, relativt allmän i karg terräng på andra håll. Sedd under sex av resans dagar.

### Däggdjur

1. Fjällräv. *Alopex lagopus*. Ett ex väster om Thorlákshöfn sent på kvällen 27/6 samt inte färre än sammanlagt tre ex ( varav ett med en ljusbukig prutgås i käften ! ) på västra Snaefellsnes 28/6. Vi såg alltså totalt fyra djur på tre olika ställen- jag har faktiskt inte hittat några noteringar om fjällräv i några andra reseberättelser.
2. Gråsäl. *Halichoerus grypus*. Flera nyfikna djur utanför stranden vid Núpar, Melrakkasletta 3/7.
3. Knubbsäl. *Phoca vitulina*. Massor i strandlagunerna vid Breidamerkursandur 4/7.
4. Späckhuggare. *Orcinus orca*. Tre ex, varav en stor hanne, drog norrut strax utanför stranden vid Malarrif, Snaefellsnes på kvällen 28/6, minst 10-12 ex syntes kring valskådarbåten nära den västligaste udden av Snaefellsnes 29/6, ett ex hoppade högt upp ur vattnet utanför Dyrhólaey på kvällen 4/7.
5. Vikval. *Balaenoptera acutorostrata*. Minst ett dussin djur under vulturen från Ólafsvik 29/6. Ett ex utanför Dyrhólaey 4/7 samt några ex från färjan till respektive från Heimaey 5-6/7.
6. Vitnosdelfin. *Lagenorhynchus albirostris*. Ett 10-tal ex ganska nära hamnen i Ólafsvik under vulturen 29/6.
7. Tumlare. *Phocoena phocoena*. Ett ex intill båten långt ute till havs under vulturen 29/6.

